

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 1944 oraz Dz. Urz. Woj. Op. poz. 1101) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu ustanowili plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000. Tryb dokonywania zmian w planie zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Zgodnie z § 6 rozporządzenia obejmuje on dokonanie następujących czynności:

- 1) ustalenie terenu objętego projektem planu zadań ochronnych oraz przedmiotów ochrony obszaru;
- 2) sformułowanie założeń do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 3) podanie do publicznej wiadomości informacji o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 4) identyfikację zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar;
- 5) sformułowanie projektu planu zadań ochronnych;
- 6) uzgodnienie, o którym mowa w art. 28 ust. 6 ustawy.

Przy czym uzgodnienia, o którym mowa w art. 28 ust. 6 ustawy nie dokonuje się, gdyż przepis ten został uchylony (art. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. Nr 224, poz. 1337).

Sporządzający projekt zmiany planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy).

Projekt zmiany planu zadań ochronnych oraz zmieniony plan zadań ochronnych może być zamieszczony w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt zmiany planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie - Dz. U. z 2022 r. poz. 135, z późn. zm.) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy).

Od czasu ustanowienia w 2014 r. planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 przedmioty ochrony obszaru nie uległy zmianie. Zmianie uległa natomiast granica obszaru - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 1416). Tym samym w niniejszym akcie prawnym dokonano aktualizacji opisu granic i mapy obszaru Natura 2000.

Zgodnie z przyjętymi założeniami zmiana zapisów planu zadań ochronnych dotyczy również aktualizacji celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 poprzez zmianę brzmienia załącznika nr 4 do zmienianego zarządzenia. Zmiana ta wynika z potrzeby zapewnienia ochrony siedlisk i gatunków, dla zachowania których wyznaczono przedmiotowy obszar, prowadzącej do utrzymania lub polepszenia stanu ich ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu.

Cele ochrony określono na podstawie opracowania *Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000* (Zawadzka i in. 2013) oraz w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia.

Analizę zasadności przyjętych celów działań ochronnych przedstawia poniższa tabela.

Przedmiot ochrony	Parametr/ wskaźnik stanu ochronyⁱ	Cel działań ochronnych	Uzasadnienie przyjętego celu
A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności żerujących gęsi na poziomie min. 4000 osobników.	Minimalna liczebność osobników została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu ⁱⁱ zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie nie mniej niż 400 ha otwartych terenów upraw rolnych stanowiących żerowiska gatunku.	
A073 kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 5 par lęgowych.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie w każdym terytorium gatunku (w tym strefach ochrony) nie mniej niż 50 ha drzewostanów sosnowych, mieszanych lub liściastych w wieku powyżej 100 lat. Drzewostany winny posiadać szerokość co najmniej 100 m, sąsiadować z rzeką lub zbiornikiem wodnym i charakteryzować się niskim stopniem penetracji przez ludzi (brak użytkowania rekreacyjnego, turystycznego).	
A074 kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 2 par lęgowych.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie w każdym terytorium gatunku (w tym strefach ochrony) nie mniej niż 20 ha drzewostanów sosnowych, mieszanych lub liściastych w wieku powyżej 100 lat. Drzewostany winny posiadać szerokość co najmniej 150 m, sąsiadować z rzeką lub zbiornikiem wodnym i charakteryzować się niskim stopniem penetracji przez ludzi (brak użytkowania rekreacyjnego, turystycznego).	
A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 17 terytoriów, tj. oceny FV.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 1700 ha drzewostanów liściastych lub mieszanych z udziałem powyżej 30 % drzewostanów w wieku ponad 90 lat ze średnią miąższością martwego drewna w płatach siedlisk gatunku powyżej 5 % miąższości dojrzałego drzewostanu lub powyżej 10 m ³ /ha, tj. oceny FV.	
A238 dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 140 terytoriów, tj. oceny FV.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 600 ha udziału płatów lasów liściastych o powierzchni powyżej 20 ha w stosunku do całkowitej powierzchni lasów liściastych większego niż 80 %, przy czym w ww. płatach siedliska gatunku: udział drzewostanów w wieku 80–120 lat powinien wynieść powyżej 80 %, zagęszczenie starych dębów o średnicy powyżej 44 cm powinno	

		być większe niż 40 drzew/ha lub powierzchnia przekroju pierśnicowego starych dębów powinna wynosić od 6,5 do 10 m ² /ha, liczba stojących martwych drzew o średnicy powyżej 44 cm powinna wynosić od 5 do 10/ha, drzewostan powinien być niezróżnicowany gatunkowo (najwyżej 2 gatunki w pierwszym piętrze lasu), tj. oceny FV.	
A321 mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 200 par lęgowych, tj. oceny FV.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 400 ha siedliska gatunku (starodrzew liściasty z dziuplami w liczbie 10–20 szt./ha) drzewostanów w wieku powyżej 100 lat, a na kolejnych min. 400 ha siedliska gatunku drzewostanów w wieku min. 80 lat, tj. oceny FV.	

Przystępując do prac nad projektem zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia, podali do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu zmiany planu i możliwości zapoznania się z założeniami do sporządzenia tegoż projektu. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu od 25.03.2022 r. do 29.04.2022 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu 25.03.2022 r., wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ we Wrocławiu od 31.03.2022 r. do 21.04.2022 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ we Wrocławiu 31.03.2022 r. oraz opublikowano w formie obwieszczenia, w prasie o zasięgu regionalnym, tj. 25.03.2022 r. w opolskim wydaniu Gazety Wyborczej oraz 31.03.2022 r. w wrocławskim wydaniu Gazety Wyborczej.

Realizując obowiązek wynikający z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy, projekt zarządzenia został przekazany zidentyfikowanym zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 (pismo nr WPN.6320.1.2022.AK z 19.05.2022 r.).

Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy, zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w procesie przygotowania niniejszego planu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu poinformowali o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany planu zadań ochronnych i o jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, w tym projektem niniejszego zarządzenia oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty, tj. wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu od 24.06.2022 r. do 18.07.2022 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu 24.06.2022 r., wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ we Wrocławiu od 27.06.2022 r. do 18.07.2022 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ we Wrocławiu 27.06.2022 r. oraz opublikowano w formie obwieszczenia, w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w opolskim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 24.06.2022 r. oraz w dolnośląskim wydaniu Gazety Wyborczej w dniu 29.06.2022 r.

Wypracowany projekt zmiany planu zadań ochronnych ujęto w publicznie dostępnym wykazie danych (ekoportal).

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie złożono uwag i wniosków.

Zagadnienia dotyczące procesu zmian celów działań ochronnych w ustanowionych planach zadań ochronnych dla opolskich obszarów Natura 2000 były przedmiotem obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu, na posiedzeniu 20 maja 2022 r.

Projekt zarządzenia został uzgodniony z Wojewodą Opolskim (pismo nr IN.III.710.17.2022.MF z 22.09.2022 r.) i z Wojewodą Dolnośląskim (pismo nr NK-OP.054.1082.2022 z 19.08.2022 r.).

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000.

ⁱ **Parametry/wskaźniki stanu ochrony**, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.), i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy.

ⁱⁱ **Właściwy stan ochrony** - pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000 Stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000.

W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego. Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodność i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;
- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadawalający lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV, stan niezadawalający symbolem U1, a stan zły - symbolem U2.